

Kryteria oceniania z historii i społeczeństwa

Nauczyciel, oceniając uczniów, powinien brać pod uwagę różnorodne formy ich aktywności, np.:

- **odpowiedzi ustne** – ocenie podlegają: samodzielność wypowiedzi, znajomość prezentowanych zagadnień, ład i logika wypowiedzi, elementy kultury żywego słowa;
- **czytanie mapy i korzystanie z atlasu** – w tym przypadku ocenie podlegają następujące umiejętności: znajomość znaczenia symboli z legendy mapy, wskazanie granic państw i ich zmian, wskazanie miejsc wydarzeń historycznych, porównanie informacji zawartych na różnych mapach, np. historycznej i fizycznej, wypełnianie map konturowych, posługiwanie się pojęciami geograficznymi przy określaniu położenia miasta, miejsca bitwy itp.;
- **czytanie ze zrozumieniem** – tekstu podręcznika, tekstu źródłowego;
- **wypowiedzi pisemne** – zaliczamy do nich: dłuższą samodzielną wypowiedź pisemną na określony temat, krótką wypowiedź pisemną, test z zadaniami wielokrotnego wyboru, test z zadaniami otwartymi lub wymagającymi uzupełnienia, krzyżówki i zadania quizowe;
- **aktywność** – udział w lekcji i w konkursach; udział w dyskusjach na forum klasy i szkoły;
- **wykorzystanie ilustracji, filmu, nagrania audio jako źródła informacji** – odnalezienie i przedstawienie informacji źródłowej;
- **indywidualne i grupowe prace projektowe** (ze szczególnym zwróceniem uwagi na korzystanie z różnych źródeł informacji, prezentowanie różnych punktów widzenia, umiejętność współpracy w grupie).

Wiedza i umiejętności uczniów powinny być oceniane w sytuacjach zastosowania ich w praktyce. Dlatego zadania w podręczniku napisanym na podstawie niniejszego programu będą przywoływać sytuacje jak najbardziej zbliżone do doświadczeń osobistych uczniów. Szczególną rolę powinny odgrywać w nich działania grupowe. Umiejętność współpracy i współdziałania w grupie powinna być oceniana pod kątem współdziałania z pozostałymi członkami grupy podczas wykonywania konkretnych zadań, przyjmowania konkretnych ról w grupie i wywiązywania się z nich, negocjowania wspólnego stanowiska grupy, wytrwałości w realizowaniu zadań, prezentowania postaw koleżeńskiej akceptacji i tolerancji oraz umiejętności słuchania i porozumiewania się w różnych sytuacjach.

Umiejętność twórczego rozwiązywania problemów powinna być oceniana pod kątem wytrwałości w rozwiązywaniu powierzonych zadań z uwzględnieniem umiejętności prezentowania własnych poglądów, wykorzystywania różnych źródeł informacji, dokonywania ich wyboru i selekcji oraz prezentowania niekonwencjonalnych rozwiązań. Ważnymi umiejętnościami, które powinien kształcić uczeń, są umiejętności planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, które prowadzą do przyjmowania za nią większej odpowiedzialności. Te umiejętności możemy oceniać, omawiając np. zaplanowanie i wykonanie zadania powierzonego grupie lub indywidualnemu uczniowi podczas realizacji dłuższych prac projektowych oraz wykonywania zadań domowych.

Do szczególnie ważnych umiejętności przedmiotowych podlegających ocenie należą:

- umiejętność dostrzegania przejawów niesprawiedliwości, braku tolerancji, dyskryminacji;
- umiejętność wskazywania konstruktywnych rozwiązań w przedstawionych sytuacjach konfliktowych;
- umiejętność określenia i nazwania więzi łączących ucznia ze wspólnotą lokalną, narodową, europejską i globalną;
- umiejętność identyfikowania ludzi i miejsc oraz faktów;
- umiejętność posługiwania się pojęciami historycznymi;
- umiejętność myślenia przyczynowo- skutkowego;
- umiejętność dokonywania porównań np. epok, ustrojów politycznych, społecznych, gospodarczych na przestrzeni dziejów;

- umiejętność elementarnego oceniania sytuacji społecznych i faktów historycznych;
- posługiwanie się podstawowymi pojęciami z zakresu chronologii;
- obliczanie czasu wydarzeń, długości ich trwania;
- umieszczanie wydarzeń na taśmie chronologicznej; wykorzystywanie do zapisu wieków cyfr rzymskich.

Kryteria oceniania opanowanej wiedzy i umiejętności.

Ocena celująca

Uczeń:

1. ma wiedzę wykraczającą poza treści przewidziane programem nauczania;
2. potrafi nie tylko korzystać z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, ale również umie samodzielnie wyszukać wiadomości z różnych źródeł;
3. wzbogaca swoją wiedzę poprzez czytanie książek lub artykułów o treści historycznej (odpowiednich do wieku);
4. bierze aktywny udział w konkursach, w których jest wymagana wiedza historyczna. Odnosi w nich sukcesy lub jest autorem pracy (np. projektowej) o dużych wartościach poznawczych i dydaktycznych, wykonanej dowolną techniką;
5. potrafi nie tylko poprawnie rozumować kategoriami ściśle historycznymi (przyczyny – skutki), ale również umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznawczymi w czasie lekcji innych przedmiotów. Stosuje język przedmiotu;
6. umie powiązać dzieje własnego regionu z dziejami Polski lub powszechnymi;
7. wyraża samodzielny, krytyczny (w stopniu odpowiednim do wieku) stosunek do określonych zagadnień z przeszłości. Potrafi dowodzić swoich racji, używając odpowiedniej argumentacji będącej skutkiem nabytej samodzielnie wiedzy;
8. stosuje zdobyte wiadomości i umiejętności w nowych sytuacjach;
9. wykazuje aktywną postawę podczas lekcji;
10. aktywnie pracuje w grupie rówieśniczej, właściwie komunikując się z rówieśnikami. Bierze odpowiedzialność za efekty pracy swojej i kolegów. Potrafi również pracować samodzielnie.

ocena bardzo dobra

Uczeń:

1. ma wiedzę wymaganą w programie nauczania;
2. sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji. Potrafi również, korzystając ze wskazówek nauczyciela, dotrzeć do innych źródeł informacji;
3. samodzielnie interpretuje fakty. Potrafi uzasadnić swoje stanowisko. Właściwie formułuje wnioski i broni swoich poglądów;
4. wykazuje się aktywną postawą w czasie lekcji;
5. aktywnie pracuje w grupie rówieśniczej, właściwie komunikując się z rówieśnikami;
6. potrafi pracować samodzielnie;
7. bierze udział w konkursach historycznych lub innych konkursach wymagających wiedzy i umiejętności historycznych;
8. rozwiązuje dodatkowe zadania o średnim stopniu trudności. Potrafi dzięki wskazówkom nauczyciela dotrzeć do innych źródeł wiadomości;
9. potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo- skutkowych, wykorzystując wiedzę przewidzianą programem nie tylko z zakresu historii, ale również pokrewnych przedmiotów;
10. ma dużą wiedzę o historii regionu.

ocena dobra

Uczeń:

1. opanował w stopniu zadowalającym materiał przewidziany w programie nauczania;
2. poprawnie posługuje się kategoriami historycznymi, wskazuje przyczyny i skutki wydarzeń (także przy pomocy nauczyciela);
3. poprawnie formułuje wnioski i udaje mu się bronić swoich poglądów;
4. potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w czasie lekcji źródeł informacji;
5. jest aktywny w czasie lekcji;
6. chętnie pracuje w grupie rówieśniczej i potrafi właściwie komunikować się z kolegami, uczestniczy w dyskusji;
7. zna najważniejsze wydarzenia z dziejów swojego regionu.

ocena dostateczna

Uczeń:

1. opanował podstawowe elementy wiadomości programowych, pozwalające mu na rozumienie najważniejszych zagadnień;
2. potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji;
3. w czasie lekcji wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym;
4. nie pracuje systematycznie i niechętnie podejmuje pracę indywidualną, grupową lub zespołową;
5. rzadko uczestniczy w dyskusji i pracach zespołowo – grupowych;
6. czasami poprawnie formułuje wnioski, ma problemy z obroną swoich poglądów; 7. nie zawsze wywiązuje się z powierzonych zadań lub ich części;
8. zna niektóre wydarzenia i postacie z historii regionu.

ocena dopuszczająca

Uczeń:

1. opanował zakres wiedzy i umiejętności na poziomie koniecznym;
2. nie pracuje systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje zadania wskazane przez nauczyciela;
3. przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności;
4. nie potrafi sformułować własnych wniosków;
5. ma poważne braki w wiedzy, które jednak można nadrobić w dłuższym okresie.

ocena niedostateczna

Uczeń:

1. nie opanował minimum wiadomości programowych określonych jako wymagania konieczne;
2. nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności;
3. braki w wiedzy są na tyle duże, że nie roszą nadziei na ich nadrobienie nawet przy pomocy nauczyciela.